

WILLIAM FAULKNER • Döşegimde Öürken

İletişim Yayınları, 1990-1993 (2 baskı)

© 2002 İletişim Yayıncılık A.Ş., Çağdaş Dünya Edebiyatı / 1. BASIM
2002-2015, İstanbul (6 baskı)

© 2015 İletişim Yayıncılık A.Ş., Dünya Edebiyatı / 2. BASIM
2015-2020, İstanbul (4 baskı)

As I lay dying

© 1930 William Faulkner

Bu kitabın yayın hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla,
Random House'dan (Random House Publishing Group) alınmıştır.

İletişim Yayınları 93 • İletişim Klasikleri 146

ISBN-13: 978-975-05-3122-4

© 2021 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 3. BASIM

1. Baskı 2021, İstanbul

DIZI YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYAN Güneş Akkor, Barış Özkul

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Winslow Homer, "Aydınlık Taraf", 1865

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ İpek Şahinler

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

WILLIAM FAULKNER

Döşegimde Ölürken

As I lay dying

ÇEVİRİ VE ÖNSÖZ
Murat Belge

WILLIAM CUTHBERT FAULKNER 1897'de New Albany, Mississippi'de, demiryolu şirketi sahibi Murry C. Falkner ile Maud Butler Falkner'in dört oğlunun en büyüğü olarak dünyaya geldi. İsmi, asker, avukat, iş adamı, siyasetçi ve yazar olarak tanınan dedesi William C. Falkner'dan aldı (daha sonra bir memurun yaptığı yazım hatası sonucu soyadına "u" harfi eklenince, "Faulkner" olarak kullanmaya devam etti). İç Savaş'tan sonra maddi gücünü kaybeden aile, 1902'de Oxford, Mississippi'ye taşındı. Faulkner 1911'de lise öğrenimine başladıysa da, 1914'te okulu terk etti. Birinci Dünya Savaşı'nda önce Kanada, sonra İngiliz Kralliyet Hava Kuvvetleri'ne katıldı. ABD'ye dönüştü, çocukluk aşkı Estelle Oldham'la nişanlandı ancak çift geçinemeyecekleri gerekçesiyle kısa bir süre sonra ayrılmak zorunda kaldı. Faulkner, yaşadığı bunalımın ardından New Haven'e gitti ve burada dünya klasiklerini ve çağdaş edebiyat eserlerini okumaya başladı. Oxford'a geri geldiğinde Mississippi Üniversitesi'ne girerek Fransızca çalıştı ve "Marionettes" isimli tek perdelik bir oyun yazdı. Daha sonra üniversiteyi de yarıda bırakıp New York'a gitti. 1924'te ilk şiir kitabı *The Marble Faun*'u yayımladı ancak kitap istediği etkiyi yaratamadı. Faulkner, New Orleans seyahati sırasında Amerikan modernizminin önemli isimlerinden Sherwood Anderson ile tanıştı, onun yönlendirmeleriyle ilk romanı *Aşk ve Ölüm*'ü yazdı. 1927'de kaleme aldığı *Flags in the Dust* olarak da bilinen *Sartoris* isimli romanı Faulkner'in kurmaca kasabası Yoknapatawpha County'de geçen ilk roman olması bakımından önem taşır. Bu romandan sonra parasal sıkıntılar ve zorlu bir yayımlanma süreciyle yüzleşmek zorunda kaldı. Bu dönemde başyapıtlarının ilki olan *Ses ve Öfke*'yi yazmaya başladı, Kasım 1929'da bu eseri yayımlandı. Aynı dönemde geceleri elektrik santralinde çalışarak *Döşegimde Ötürkeni* kırk yedi günde bitirdi, bu süreci -muhtemelen çoğul anlatıcı tekniğine de gönderme yaparak- "güç gösterisi" olarak tanımladı. Bu romanla birlikte adından iyice söz ettirmeye başladı, fakat maddi sorunlarının üstesinden gelmeyi başaramadı, para kazanmak gayesiyle *Tapınak*'ı yazdı, ancak yine istediği kazancı sağlayamadı. Bunun üzerine dönem dönem Hollywood'da senaryo yazarlığı yapmaya başladı. 1932'de yine çoğul anlatıcı tekniğini kullanarak *Ağustos Işığı*'ni, 1936'da *Abşalom, Abşalom!*'u, 1939'da ise *Çılğın Palmiyeleri*'ni yazdı. Aralarında en bilinen hikâyelerinden "Ayı"nın da bulunduğu hikâye kitabı *Kurtar Halkımı Musa* 1942'de yayımlandı. 1949 yılında ise polisiye hikâyelerinden oluşan *Duman* isimli kitabı yayımlanan Faulkner aynı yıl Nobel Edebiyat Ödülü'nü, *A Fable* isimli kitabıyla 1955'te ve *The Reivers* kitabıyla 1963'te Pulitzer Ödülü'nü kazandı. *Soldier's Pay* (1926), *Mosquitoes* (1927), *Pylon* (Kule, 1935), *The Hamlet* (1940), *Köy* (1957) ve *The Mansion* (1959) adlı kitapları da bulunan William Faulkner, 1962'de Mississippi'de kalp krizi sonucu öldü.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER.....	7
KRONOLOJİ	11
ÖNSÖZ	
<i>DÖŞEĞİMDE ÖLÜRKEN</i> / MURAT BELGE.....	25

Döşegimde Ölürken

27 Oct 1947

27 Oct 1947

Clad

I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

The collar... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

Clad so clad... I found out my way out of the... The collar... I found out my way out of the... The collar...

What's that? This is case I suspect the trip; it can be for that was different and he

That's what I was. It was like that a foot later, hand's held up, looking and pa
for hand later, carry the other trip - a hand of white-skinned woman all striped up
prop up like she was doing, on a man in my way. Clad flew in red world, this
man's mouth half open and half of brownness in him hand's and in some sense
she did even a man. Clad flew I case that the trip she was coming over me
a foot, all that up in a ball on a platform, and maybe a case spread would come
to it. I would think what a show that could be to enjoy it too. That it
was; the life his life.

That's, Clad had hand and Vandenham and Ryan talk "no soap, hand's
even I to understand that at all. "Meet Ann Barden, " he says.

Original

11 Bazaar, 1929

watching them,
and half-et bana
behind pa, lookin
see that the grip
ophones. It was for
and everytime a new
us setting in the hou
think what a shame Darl
better so for him. This
life.

"It's Cash and
pa says, kind of hangdog an
all, even if he wouldn't loo
says.

Döşęimde Öürken'in elyazması
ve daktilo nüshasından sayfalar (sol sayfada)
ve kitabın 1930'da yapılan
ilk baskısının kapağı (altta).

AS I LAY DYING

WILLIAM FAULKNER

AUTHOR OF

THE SOUND

AND THE FURY

with Dewey Dell's and Vardaman
in their hands and her c
at us like she dared ere a
she was carrying was one of t
a fact, all shut up as prett
record would come from the ma
e in the winter, listening t
couldn't be to enjoy it too
world is not his world; this

Jewel and Vardaman and Dewey
d proud too, with his teeth
k at us. "Meet Mrs Bundren,

Oxford, Missippi
January, 12, 1930

Darl

Ben önde, Jewel arkada geçiyolunu izleyerek tarladan yukarı çıkıyoruz. Yedi sekiz adım ilerisindeyim onun, ama pamuk deposundan bakan biri Jewel'ın yıpranmış, yırtık hasır şapkasını benim tam bir karış yukarımda görebilir.

Gelip geçenlerin adımlarıyla düzleşmiş, temmuzla da tuğla sertliğinde kavrulmuş olan yol, yeşil pamuk sıraları arasından tarlanın ortasındaki depoya doğru, bir iskandil ipi gibi dümdüz uzanıyor, orada depoyu dört yumuşak dik açıyla çevreleyip gene tarlaya dalıyor.

Depo, aralarındaki payandaları çoktan çökmüş sert kütüklerden yapılmış. Kare biçiminde, yıkık damı yana eğik, öylece duruyor, boş, titrek yıkıntısı güneş ışığı altında bükülüyor, iki karşılıklı duvarda birer geniş pencere gelen ve giden yola açılıyor. Yanına vardığımızda ben kıvrılıp depoyu çevreleyen yoldan yürüyorum. Jewel, yedi sekiz adım arkamda dümdüz ileri bakarak ayağını kaldırdığı gibi pencereden içeri giriyor. Hâlâ dümdüz ileri bakan soluk, anlamsız gözleri anlamsız yüzüne gömülü, odayı dört adımda geçiyor, reklamlardaki yamalı elbiseli, kalçadan aşağısı canlı kı-

zilderililerin kaskatı ağırbaşlılığıyla, ben tam köşeyi dönerken, gene ayağını kaldırdığı gibi karşı pencereden dışarı çıkıyor. Gene ardarda, gene yedi sekiz adım arayla, ama şimdi Jewel önde, geçiyolundan yukarı bayırın eteğine yürüyoruz.

Tull'ın arabası pınarın yanında duruyor, çite bağlanmış, dizginler koltuk desteğine sarılı. Arabada iki iskemle var. Jewel pınarda durup söğüt dalındaki kabağı alarak su içiyor. Onun yanından geçip yola tırmanırken Cash'in testeresini duymaya başlıyorum.

Tepeye vardığımda Cash testereyi bırakmış oluyor artık. Yonga yığını arasında durmuş, iki tahta parçasını birbirine uydurmaya çalışıyor. Gölge aralıklarında tahtalar altın gibi sapsarı, yumuşak altın gibi, kenarlarında keserin izleri pürüzsüz dalgalanışlarla belirgin: İyi bir marangoz, bu Cash. Dörtte biri bitmiş sandığın kenarlarına koyduğu üçayakta tutuyor iki tahtayı. Diz çöküp yanlarından şaşı şaşı bakıyor, sonra tahtaları indirip keseri alıyor. İyi marangoz. Addie Bundren daha iyi bir sandık isteyemezdi, içinde yatmak için. Ona güven ve rahatlık verecek bu sandık. Eve gidiyorum, ardımda keserin

Tak Tak Tak
larıyla.

Cora

Böylece yumurtaları biriktirip fırını yaktım. Çörekler çok esash oldu. Biz tavuklarımızdan çok yararlanıriz. İyi yumurtlarlar, sansarlardan falan kurtulan birkaçı. Yılanlardan da, yazları. Yılan kümese her hayvandan kolay girer. İşte Mr. Tull'ın düşündüğünden çok fazlaya mal oldukları ve ben yumurta sayısındaki fazlalığın açığı kapayacağını söyledikten sonra her zamankinden daha dikkatli olmam gerekiyordu, çünkü en son benim sözümle alınmışlardı. Daha ucuz tavuklar alabilirdik, ama Miss Lawington iyi cins tavuk almamı söyleyince söz verdim, çünkü Mr. Tull kendi de söylüyor iyi cins inek ya da domuzların sonunda daha verimli olduğunu. Çoğunu kaptırdığımız için yumurtaları kendimiz kullanamıyorduk, çünkü Mr. Tull'ın alay etmesini, benim sözümle tavukları aldığımızı söylemesini istemiyordum. İşte Miss Lawington çörek işinden söz edince çörek pişirmekle elde edeceğim bir seferlik kazançla sürünün değerini iki baş kadar arttırabileceğimi düşündüm. Hem her kez bir yumurta ayırsam yumurtalara da para harcanmamış olacaktı. Ve o hafta öyle yumurtladılar ki yalnız sipariş aldığımızdan faz-

lasına yetecek kadar değil, aynı zamanda un, şeker ve ocak için odun parasını da karşılayacak kadar yumurta biriktirdim. Böylece dün fırını yaktım; hayatımda böyle dikkatli çalışmamıştım, çörekler çok esaslı oldu. Ama bu sabah kente indiğimizde Miss Lawington kadının caydığını, parti vermediğini söyledi bana.

“Çörekleri almalıydı gene de,” diyor Kate.

“Ne yapalım,” diyorum, “herhalde bir işine yaramayacaktı artık çörekler.”

“Almalıydı,” diyor Kate. “Ama o zengin kentli kadınlar cayabilirler. Yoksul kısmı cayamaz.”

Tanrı katında paranın önemi yok, çünkü yüreğin ta içini görür O. “Belki cumartesi pazarda satarım,” diyorum. Çok da esaslı oldular.

“Tanesine iki dolar bile vermezler,” diyor Kate.

“Ne olacak, zaten ben bir şey harcamadım ki,” diyorum. Biriktirdim yumurtaları, sonra bir düzinesini yağ ve şekerle değiş tokuş ettim. Bir şey harcamadım çöreklerle, Mr. Tull kendi de anladı ya, ayırdığım yumurtalar zaten sipariştan fazlaydı, yani sanki biz o yumurtaları bir yerde bulmuşuz ya da biri onları bize vermiş gibi oldu.

“Almalıydı çörekleri, sana basbayağı söz vermiş sayılır,” diyor Kate. Ta yüreğin içini görür Tanrı. Kimilerinin dürüstlük üstüne değişik düşünceleri olmasını O istediye, bu buyruğu, O’nun buyruğunu kurcalamak bana düşmez.”

“Herhalde bir işine yaramayacaktı,” diyorum. “Çok da esaslı oldular.”

Sıcağa bakmadan, yorganı çenesine kadar çekmiş, yalnız iki eliyle yüzü dışarıda. Yastığa dayanmış, kafasını da kaldırmış, dışarıyı görebilmek için, ve keseri ya da testereyi her alışında duyuyoruz Cash’i. Sağır olsak bile Cash’in hareketlerini neredeyse kadının yüzünde seyredebileceğiz. Yüzü bitmiş, öyle ki kemikler derinin hemen altından beyaz çizgi-

ler gibi geçiyor. Gözleri iki mum gibi, sanki yanyana şamdan yuvalarına gömülmüş iki mum. Ama sonsuz ve süresiz kurtuluş ve bağışlama daha kendini göstermemiş.

“Çok da esash oldular,” diyorum. “Ama Addie’nin pişirdiği çörekler gibi değil.” O kızın ütücülüğünü, çamaşırcılığını yastık yüzünden bile anlarsınız, eğer ütülenmişse tabii. Belki gösterir ona sersemliğini, dört adamla erkeğimsi bir kızın insafında, bakımında yatarken. “Bu çevrede başka tek kadın yoktur Addie Bundren gibi çörek pişiren,” diyorum. “Bir de bakacağız kalkmış gene çörek yapıyor, sonra da kendimizinkini bir türlü satamayacağız.” Yorganın altında bir rayın yapacağından fazla çıkıntısı yok, soluk aldığı belli eden tek şey de şiltenin hışirtısı. Yanağındaki saç bile kıvıldamıyor, şu tepesinde durup yelpaze sallayan kıza rağmen. Biz bakarken sallamaya devam ederek yelpazeyi öbür eline alıyor.

“Uyuyor mu?” diye fısıldıyor Kate.

“Şuradaki Cash’e bakıyor,” diyor kız. Tahtanın içinde gidip gelen testereyi duyuyoruz. Horluyor sanki. Eula pencereden bakıyor. Gerdanlığı çok güzel görünüyor o kırmızı şapka. Yirmi beş sentlik olduğunu hiç düşünmezsiniz bile.

“Çörekleri almalıydı,” diyor Kate.

Para çok da işime yarayacaktı. Ama zaten fırından başka şeye para harcamadım. Herkes yanlışlık yapar diyebilirim ona, ama az kişi yaptığı yanlışlıktan zararsız çıkar, öyle diyebilirim ona. Yaptığı yanlışlığı herkes yiyemez, diyebilirim.

Avludan biri geliyor. Darl. Kapıdan geçerken içeri bakmıyor. Eula onu yürürken ve arkada gözden yiterken gözlüyor. Eli kalkarak gerdanlığına değişiyor hafifçe, sonra da saçına. Benim baktığıma görünce gözleri donuklaşıyor.